

USNESENÍ

Zvláštní senát zřízený podle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů, složený z předsedy Mgr. Radovana Havelce a soudců JUDr. Tomáše Rychlého, JUDr. Pavla Simona, Mgr. Víta Bičáka, JUDr. Romana Fialy a Mgr. Jitky Zavřelové, rozhodl o návrhu **Okresního soudu v Kroměříži** na rozhodnutí kompetenčního sporu mezi ním na straně jedné a **Státním pozemkovým úřadem, Krajským pozemkovým úřadem pro Zlínský kraj** na straně druhé, ve věci vedené u Okresního soudu v Kroměříži pod sp. zn. 7 C 63/2023, v řízení o žalobě na nahrazení chybějícího projevu vůle: žalobce Arcibiskupství olomoucké, se sídlem Olomouc, Wurmova 562/9, IČO 00445151, zastoupeného JUDr. Jakubem Křížem, advokátem v Praze 1, Týnská 633/12, a žalovaného Lesy České republiky, s. p. se sídlem Hradec Králové, Přemyslova 1106, IČO 42196451,

t a k t o :

Návrh **s e o d m í t á .**

O d ů v o d n ě n í :

[1] Podáním doručeným dne 9. 8. 2023 zvláštnímu senátu pro rozhodování některých kompetenčních sporů (dále jen „zvláštní senát“) navrhuje Okresní soud v Kroměříži, aby zvláštní senát rozhodl tvrzený spor o pravomoc podle § 1 odst. 1 písm. a) zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů (dále jen „zákon č. 131/2002 Sb.“), který měl vzniknout mezi uvedeným okresním soudem [civilní soud, rozhodující podle části třetí občanského soudního řádu (dále jen „o. s. ř.“)] na straně jedné a Státním pozemkovým úřadem, Krajským pozemkovým úřadem pro Zlínský kraj na straně druhé, a to ve věci žaloby na nahrazení chybějícího projevu vůle povinné osoby, ve věci vedené u Okresního soudu v Kroměříži pod sp. zn. 7 C 63/2023.

[2] Z obsahu předloženého soudního spisu Okresního soudu v Kroměříži sp. zn. 7 C 63/2023 zvláštní senát zjistil následující skutečnosti:

[3] Žalobce, jako oprávněná osoba ve smyslu § 3 písm. b) zákona č. 428/2012 Sb., o majetkovém vypořádání s církvemi a náboženskými společnostmi (dále jen „ZMV“), vyzval Lesy České republiky, s. p., jako povinnou osobu ve smyslu § 4 písm. b) ZMV, k uzavření dohody o vydání blíže specifikovaných nemovitostí (zahrnujících též parcely p. č. 2097/6, p. č. 2097/8, p. č. 2097/9, p. č. 2795/1 a p. č. 2795/2 v k. ú. Rajnochovice) ve smyslu § 9 odst. 1 a 2 ZMV. Povinná osoba uzavření dohody odmítla.

[4] Žalobce proto podal dne 21. 3. 2014 u Státního pozemkového úřadu, Krajského pozemkového úřadu pro Zlínský kraj (dále jen „pozemkový úřad“) návrh na vydání některých nemovitostí (včetně parcel p. č. 2097/6, p. č. 2097/8, p. č. 2097/9, p. č. 2795/1 a p. č. 2795/2 v k. ú. Rajnochovice), jako nemovitostí *zemědělských*, postupem dle § 9 odst. 6 ZMV. Pozemkový úřad rozhodnutím ze dne 30. 3. 2016, sp. zn. SP 8588/2014/31/U, rozhodl podle § 9 odst. 6 ZMV tak, že se žalobci nárokováné pozemky nevydávají. Své rozhodnutí odůvodnil tím, že vydání nárokováných *zemědělských* pozemků brání překážka jejich zastavěnosti ve smyslu § 8 odst. 1 písm. a) ZMV. Proti tomuto rozhodnutí žalobce nebrojil žádným mimořádným opravným prostředkem, neinicioval použití nápravných prostředků dozorčího práva a nepodal ani žalobu dle části páté o. s. ř.

[5] Kromě postupu popsaného v předchozím odstavci se žalobce domáhal vlastnického práva k pozemkům též soudní cestou. Žalobou podanou u Okresního soudu v Kroměříži dne 4. 11. 2016 požadoval, aby soud nahradil chybějící projev vůle povinné osoby s uzavřením dohody o vydání *nezemědělských* nemovitostí (včetně parcel p. č. 2097/6, p. č. 2097/8, p. č. 2097/9, p. č. 2795/1 a p. č. 2795/2 v k. ú. Rajnochovice) ve smyslu § 10 odst. 4 ZMV. V žalobě, respektive v dalších vyjádřeních, uvedl, že jde o nemovitosti *nezemědělské*, jejichž vlastnictví se musí domáhat právě soudní cestou, předvídanou ZMV.

[6] Okresní soud v Kroměříži nejprve rozsudkem ze dne 2. 5. 2017, č. j. 7 C 287/2016-372, žalobu v části týkající se mimo jiné parcel p. č. 2097/6, p. č. 2097/8, p. č. 2097/9, p. č. 2795/1 a p. č. 2795/2 v k. ú. Rajnochovice zamítl. Dle okresního soudu o nevydání těchto pozemků rozhodl již pozemkový úřad a v tomto případě tak připadá v úvahu postup podle části páté o. s. ř. Dále okresní soud konstatoval, že vydání těchto pozemků brání překážka dle § 8 odst. 1 písm. a) ZMV, neboť se jedná o zastavěné pozemky. Krajský soud v Brně – pobočka ve Zlíně usnesení Okresního soudu v Kroměříži ze dne 2. 5. 2017 usnesením ze dne 14. 3. 2018, čj. 58 Co 224/2017-398, ve výroku II., týkajícím se mimo jiné výše uvedených pozemků, zrušil a věc vrátil okresnímu soudu k dalšímu řízení. Okresní soud v Kroměříži následně usnesením ze dne 6. 11. 2020, čj. 7 C 287/2016-779, řízení ohledně parcel p. č. 2097/6, p. č. 2097/8, p. č. 2097/9, p. č. 2795/1 a p. č. 2795/2 v k. ú. Rajnochovice zastavil a věc postoupil pozemkovému úřadu. Dospěl totiž k závěru, že se jedná o *zemědělské* pozemky [vycházel přitom z rozhodnutí Ministerstva zemědělství vydaného dle § 17 odst. 4 zákona č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku (dále jen „zákon o půdě“)] a příslušným k projednání nároku je tak pozemkový úřad. Krajský soud v Brně – pobočka ve Zlíně usnesením ze dne 15. 12. 2021, čj. 58 Co 31/2021-804, posledně zmíněné usnesení Okresního soudu v Kroměříži zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Krajský soud v Brně – pobočka ve Zlíně konstatoval, že Okresní soud v Kroměříži musí sám učinit skutková zjištění a vyvodit právní závěry o charakteru pozemků. V případě, že Okresní soud v Kroměříži dospěje k závěru, že se jedná o *nezemědělské* pozemky, podá návrh na zahájení řízení o kompetenčním sporu podle zákona č. 131/2002 Sb. Usnesením ze dne 29. 3. 2023, čj. 7 C 287/2016 – 866, Okresní soud v Kroměříži vyloučil část předmětu řízení týkající se parcel p. č. 2097/6, p. č. 2097/8, p. č. 2097/9, p. č. 2795/1 a p. č. 2795/2 k samostatnému řízení.

[7] Okresní soud v Kroměříži v návrhu na zahájení kompetenčního sporu uvedl, že nárokováné parcely nemají charakter *zemědělských* nemovitostí, neboť nejsou nezbytně nutné k zemědělské činnosti či zemědělské výrobě, ani k lesní činnosti či lesní výrobě a

pokračování

nesplňují tudíž materiální znak zemědělského pozemku. Navrhl, aby zvláštní senát vyslovil, že příslušný vydat rozhodnutí ve věci žaloby na nahrazení chybějícího projevu vůle s uzavřením dohody o vydání výše uvedených pozemků je soud a aby zrušil rozhodnutí pozemkového úřadu ze dne 30. 3. 2016, sp. zn. SP 8588/2014/31/U.

[8] Zvláštní senát předně uvádí, že skutkově a právně obdobnou věcí se zabýval již v usnesení ze dne 16. 5. 2024, čj. Konf 2/2023-20, jehož závěry lze plně aplikovat i na nynější věc.

[9] Zvláštní senát se nejprve zabýval otázkou, zda jsou splněny podmínky pro vydání rozhodnutí o kompetenčním sporu, přičemž vycházel z následujících skutečností a úvah:

[10] Podle § 1 odst. 1 písm. a) zákona č. 131/2002 Sb., se podle tohoto zákona postupuje při kladných nebo záporných kompetenčních sporech o pravomoc nebo věcnou příslušnost (dále jen „pravomoc“) vydat rozhodnutí, jehož stranami jsou soudy a orgány moci výkonné, územní, zájmové nebo profesní samosprávy.

[11] Z ustanovení § 1 odst. 2 téhož zákona plyne, že kompetenčním sporem je buď spor, ve kterém si jedna strana osobuje pravomoc vydat rozhodnutí v totožné věci individuálně určených účastníků, o níž již druhá strana vydala pravomocné rozhodnutí (pozitivní kompetenční spor), anebo spor, ve kterém jeho strany popírají svou pravomoc vydat rozhodnutí v totožné věci individuálně určených účastníků (spor negativní).

[12] Takto vymezené kompetenční spory projednává a rozhoduje zvláštní senát (srov. § 2 odst. 1 tohoto zákona). Ten pak rozhodne, kdo je příslušný vydat rozhodnutí ve věci uvedené v návrhu na zahájení řízení (§ 5 odst. 1 téhož zákona).

[13] Esenciální podmínkou pro to, aby byla založena pravomoc zvláštního senátu, je tedy existence kompetenčního sporu.

[14] Zvláštní senát považuje nejprve za nutné stručně shrnout pro danou věc relevantní právní úpravu. ZMV předpokládá, že oprávněné osoby (§ 3) získají svůj původní majetek od povinných osob (§ 4) primárně cestou uzavření dohody o jeho vydání (§ 6 a § 7; v případě zemědělských nemovitostí viz dále § 9 odst. 2, v případě jiných věcí viz § 10 odst. 2). Nedojde-li k uzavření takové dohody, liší se další postup v závislosti na tom, zda oprávněná osoba nárokuje vydání *zemědělské* nemovitosti [§ 2 písm. b) ZMV], nebo jiné věci. V případě zemědělských nemovitostí může oprávněná osoba podat u pozemkového úřadu návrh, aby o jejich vydání bylo rozhodnuto cestou správního rozhodnutí (§ 9 odst. 6 ZMV). Podle § 9 odst. 6 *in fine* ZMV dále platí, že *zjistí-li pozemkový úřad, že se nejedná o zemědělskou nemovitost, návrh oprávněné osoby na vydání nemovité věci zamítne; v takovém případě se postupuje podle § 10 odst. 4*. V případě jiných věcí se postup dle § 9 odst. 6 ZMV neuplatní; oprávněná osoba má možnost podat u soudu žalobu na nahrazení chybějícího projevu vůle povinné osoby soudem (§ 10 odst. 4 ZMV). Pro všechny kategorie původního majetku oprávněných osob přitom platí, že existují-li překážky jeho vydání uvedené v § 8 ZMV, majetek se nevydá (nelze tak učinit ani cestou uzavření dohody, ani rozhodnutím pozemkového úřadu), respektive nelze nahradit chybějící projev vůle soudním rozhodnutím dle § 10 odst. 4 ZMV.

[15] Domáhá-li se tedy oprávněná osoba vydání nemovitosti, stanoví ZMV „dvě cesty“ k jejímu vydání podle toho, zda se jedná o zemědělskou (§ 9 ZMV) anebo o jinou než zemědělskou nemovitost (§ 10 ZMV). V první cestě autoritativně rozhoduje nejprve pozemkový úřad, posléze případně civilní soud podle části páté o. s. ř. (§ 9 odst. 10 ZMV). V druhé cestě rozhoduje civilní soud podle části třetí o. s. ř. (§ 10 odst. 4 ZMV).

[16] Právními důsledky tohoto rozhodování ve dvou cestách (jak naznačeno výše) se zabýval (mimo jiné) Ústavní soud, byť tehdy na půdorysu restitucí podle zákona o půdě, respektive zákona č. 87/1991 Sb., o mimosoudních rehabilitacích (dále jen „zákon o mimosoudních rehabilitacích“). V nálezu ze dne 13. 12. 2016, sp. zn. III. ÚS 3567/14, ve věci stěžovatele hlavního města Prahy (dále jen „nález ve věci hl. m. Prahy“), Ústavní soud konstatoval, že společným jmenovatelem obou jím posuzovaných otázek – otázky existence překážky věci pravomocně rozhodnuté i otázky existence kompetenčního sporu – je totožnost věci. Odkázal přitom na odbornou literaturu (Hoetzel, J.: Československé správní právo. Část všeobecná. 2. vydání, Melantrich a. s., Praha, 1937) a citoval z ní pasáž, podle níž *„[i]dentita věci je dána dvěma momenty: totožností skutkové podstaty a totožností právní normy: tatáž skutková podstata se subsumuje pod týž právní předpis“* (odstavec 23 citovaného nálezu).

[17] Přesto však v tehdy projednávané věci Ústavní soud dospěl k závěru, že je totožnost věci dána, neboť oprávněné osoby usilovaly (ve dvou cestách) o vydání totožných pozemků, byť podle různých právních úprav (podle zákona o půdě, respektive zákona o mimosoudních rehabilitacích). Uvedl k tomu, že *„[v] souzené věci nebylo sporu o totožnosti účastníků řízení i skutkové podstaty (ve smyslu skutkových tvrzení) v obou řízeních. V souvislosti s totožností skutku je možno připomenout i totožnost právních norem, pod které se tato skutková podstata subsumovala; znění aplikovaných ustanovení je, pokud jde o uplatněný restituční důvod, zcela identické [srov. § 6 odst. 1 písm. k) zákona o půdě, § 6 odst. 1 písm. g) zákona o mimosoudních rehabilitacích]. Nelze proto směšovat systém právního řádu (odlišností pramenů práva a jejich vyjádření) a systém práva (zde právních norem směřujících k restituování). Rozdíl je jen ve způsobu, jakým se rozhoduje v meritu věci – podle zákona o půdě o vlastnictví oprávněné osoby, kdežto podle zákona o mimosoudních rehabilitacích o povinnosti věc vydat“* (odstavec 31 nálezu ve věci hl. m. Prahy).

[18] Výše uvedené úvahy pak vedly Ústavní soud k závěru, že předchozí rozhodnutí civilních soudů v „nezemědělské“ větvi představují (pro totožnost věci) *res iudicata*, a tedy zmatečnostní důvod podle § 229 odst. 2 písm. b) o. s. ř. ve vztahu k pozdějším rozhodnutím soudů podle části páté o. s. ř. v zemědělské větvi (odstavec 37 nálezu ve věci hl. m. Prahy). Ústavní soud též v tehdy projednávané věci vytkl obecným soudům (rozhodujícím podle části páté o. s. ř.), že nevyvolaly kompetenční spor podle zákona č. 131/2002 Sb., prostřednictvím kterého mohly dosáhnout odklizení předchozích rozhodnutí civilních soudů (vydaných podle části třetí o. s. ř.) dle § 5 odst. 2 zákona č. 131/2002 Sb.

[19] Zvláštní senát uvažil, jakým způsobem aplikovat výše předestřené závěry Ústavního soudu na nyní projednávanou věc.

[20] Předně zvláštní senát má za to, že závěr Ústavního soudu o totožnosti věci se opírá (mimo jiné) o totožnost konkrétních skutkových tvrzení účastníků soudních řízení v tehdejší věci. V nyní projednávané věci jsou však skutková tvrzení (uplatněná v jednotlivých „cestách“ při uplatnění restitučního nároku) odlišná: v řízení před

pokračování

pozemkovým úřadem žalobci usilovali o vydání *zemědělských* pozemků, zatímco v řízení před civilními soudy podle části třetí o. s. ř. označili tyto pozemky jako *nezemědělské*.

[21] Dále, co se týče závěru o existenci kompetenčního sporu, tato úvaha není v nálezu ÚS ve věci hl. m. Prahy podrobněji rozvinuta. Naopak – úvahy tam obsažené nijak nenasvědčují tomu, že by tehdy Ústavní soud měl pochybnosti o pravomoci civilních soudů, které rozhodly nejprve dle části třetí o. s. ř. o nároku dle zákona o mimosoudních rehabilitacích. Ústavní soud měl spíše za to, že tato rozhodnutí učinil soud v mezích své věcné *působnosti*, neboť – podle Ústavního soudu – tato rozhodnutí založila překážku *res iudicata*. Pak zde ovšem není důvod, proč by měl civilní soud rozhodující dle části páté o. s. ř. (v „zemědělské“ větvi) návrh na rozhodnutí kompetenčního konfliktu podávat. Navíc lapidární úvaha o možném kompetenčním konfliktu nepředstavuje nosné rozhodovací důvody nálezů ÚS ve věci hl. m. Prahy a je spíše jen okrajovou poznámkou, učiněnou zřejmě bez hlubší analýzy této otázky.

[22] Zvláštní senát má dále za to, že pro nynější věc není relevantní nález Ústavního soudu ze dne 28. 3. 2000, sp. zn. I. ÚS 513/98, podle něhož pokud by pozemkový úřad věcně rozhodoval o restitučním nároku ohledně pozemku mimo svoji věcnou působnost (tj. ukázalo by se, že nejde o zemědělský pozemek), jedná se o rozhodnutí nicotné. Je tomu tak předně proto, že citovaný nález se týká rozhodování pozemkového úřadu podle zákona o půdě, který tuto situaci výslovně neupravuje. Naopak ZMV (který je relevantní pro nyní posuzovanou věc) pamatuje právě na tuto situaci a výslovně předvídá, že pokud se vyjeví odlišná („nezemědělská“) povaha nemovitosti, pozemkový úřad návrh zamítne (§ 9 odst. 6 *in fine* ZMV). Z uvedeného je zřejmé, že o nicotnosti takového (zamítavého) rozhodnutí nemá smysl uvažovat, protože by bylo učiněno v souladu s literou zákona.

[23] Navíc nález sp. zn. I. ÚS 513/98 byl již v další judikatuře překonán, a to nálezem ve věci hl. m. Prahy a dále nálezem ze dne 28. 6. 2005, sp. zn. II. ÚS 539/02. Druhý senát Ústavního soudu v řízení vedeném pod sp. zn. II. ÚS 539/02 nejprve postoupil věc plénu Ústavního soudu, neboť dospěl k právnímu názoru odchylnému od právního názoru vysloveného v nález sp. zn. I. ÚS 513/98. Plénum Ústavního soudu nicméně konstatovalo, že není nutné přijímat odchylný právní názor, neboť posuzované věci nejsou totožné. Druhý senát Ústavního soudu poté v jím projednávané věci shledal, že rozhodnutí pozemkového úřadu vydané dle § 9 odst. 4 zákona o půdě, kterým pozemkový úřad rozhodl, že tehdejší stěžovatelé nejsou vlastníky nárokových pozemků, jelikož se jedná o nezemědělskou půdu, není nicotným rozhodnutím. K argumentaci stěžovatelů nálezem sp. zn. I. ÚS 513/98 konstatoval, že v tehdy projednávané věci stěžovatelé uplatnili nárok souběžně jak podle zákona o mimosoudních rehabilitacích, tak podle zákona o půdě, přičemž v obou případech došlo k negativnímu výroku opřenému o tvrzený nedostatek *působnosti* rozhodujícího orgánu (respektive o závěr, že restituční zákon, podle kterého byl nárok na vydání uplatněn, se na předmětnou věc nevztahuje). Ve svém důsledku tak byla vůči tehdejším stěžovatelům navozena situace *denegatio iustitiae*. K tomu v řízení vedeném pod sp. zn. II. ÚS 539/02 nedošlo, neboť v této věci stěžovatelé svůj nárok uplatnili pouze podle zákona o půdě.

[24] V nález ve věci hl. m. Prahy Ústavní soud na jednu stranu uvedl, že možný názorový střet mezi dvěma senáty Ústavního soudu (míněno mezi závěrem prvního senátu v nález sp. zn. I. ÚS 513/98 a druhého senátu v nález sp. zn. II. ÚS 539/02) nebyl pro tehdy posuzovanou věc podstatný. Na druhou stranu se Ústavní soud povahou rozhodnutí

pozemkového úřadu vydaného dle § 9 odst. 4 zákona o půdě podrobně zabýval, a to právě s přihlédnutím k tomu, zda pozemkový úřad rozhodl o tom, že navrhovatelé nejsou vlastníky nárokovaných nemovitostí (a) proto, že se jedná o *nezemědělské* pozemky, a nárok tak měl být uplatněn podle zákona o mimosoudních rehabilitacích u civilního soudu podle části třetí o. s. ř. nebo (b) proto, že se sice jedná o *zemědělské* pozemky, ale existuje překážka pro jejich vydání ve smyslu § 11 zákona o půdě. Ústavní soud v nálezu ve věci hl. m. Prahy dále konstatoval, že druhý senát se v nálezu sp. zn. II. ÚS 539/02 odchýlil od právního názoru vysloveného v nálezu sp. zn. I. ÚS 513/98 s ohledem na to, že ve věci posuzované prvním senátem Ústavního soudu došlo k *denegatio iustitiae*. S ohledem na uvedené zvláštní senát nyní dospěl k závěru, že se Ústavní soud v nálezu ve věci hl. m. Prahy přiklonil k závěru vyslovenému v nálezu sp. zn. II. ÚS 539/02 a aplikovatelnost závěrů nálezu sp. zn. I. ÚS 513/98 omezil pouze na situace, v nichž dojde k odepření spravedlnosti.

[25] K tomu, že závěr vyslovený v nálezu sp. zn. I. ÚS 513/98 byl pozdější judikaturou Ústavního soudu překonán, respektive že jeho aplikovatelnost byla omezena pouze na situace, v nichž dojde k *denegatio iustitiae*, se přiklání rovněž Nejvyšší správní soud v rozsudcích ze dne 29. 11. 2019, čj. 9 As 188/2018-52, a ze dne 7. 8. 2019, čj. 6 As 65/2019-35. Také Nejvyšší soud v rozsudku ze dne 11. 8. 2020, sp. zn. 28 Cdo 2361/2020 konstatoval, že závěry nálezu sp. zn. I. ÚS 513/98 zůstávají aktuální jen pro případy, v nichž došlo k *denegatio iustitiae*.

[26] V nyní posuzované věci žalobce v režimu ZMV požádal povinnou osobu o vydání předmětného pozemku cestou uzavření smlouvy o jejím vydání; povinná osoba nemovitost odmítla vydat.

[27] Žalobce poté podal u pozemkového úřadu návrh (tj. žádost dle § 44 odst. 1 správního řádu) na vydání rozhodnutí o vydání pozemků dle § 9 odst. 6 ZMV s tvrzením, že jde o zemědělské nemovitosti. O takovém návrhu byl nepochybně pozemkový úřad věcně příslušný rozhodnout. Jednalo-li by se vskutku o zemědělské nemovitosti (u nichž by byly splněny podmínky pro jejich vydání oprávněné osobě – žadateli), pozemkový úřad by rozhodnutím podle § 9 odst. 6 věty první ZMV buď rozhodl o jejich vydání, anebo o jejich nevydání, bránila-li by vydání překážka dle § 8 ZMV (což se stalo v nyní posuzované věci). Pokud by na základě provedeného dokazování dospěl k závěru, že se o zemědělské nemovitosti nejedná, žádost by zamítl (§ 9 odst. 6 *in fine* ZMV) a žalobce by následně postupoval tak, jak je stanoveno pro případy nevydání nezemědělských nemovitostí (a dalších věcí) povinnou osobou. Žalobce nicméně podal ve věci vydání těchto nemovitostí (pozemků) i žalobu na nahrazení chybějícího projevu vůle povinné osoby o uzavření dohody o jejich vydání (§ 10 odst. 4 ZMV), založenou na tvrzení, že se nejedná o zemědělské nemovitosti.

[28] Z návrhu na zahájení řízení o kompetenčním sporu vyplývá, že Okresní soud v Kroměříži akceptoval žalobní tvrzení, že nárokované nemovitosti jsou nemovitostmi *nezemědělskými* a že má tedy založenu pravomoc nahradit projev vůle povinné osoby k jejich vydání. Z uvedeného je zřejmé, že nejde o situaci, kdy existuje reálná hrozba *denegatio iustitiae*, kdy by se oba orgány veřejné moci odmítly uplatněnými nároky věcně zabývat s odkazem na nedostatek své věcné příslušnosti (což je z logiky věci pojmově vyloučeno). Za této situace neexistuje důvod, pro který by měl do věci vstupovat zvláštní senát ve smyslu závěrů plynoucích z nálezu ve věci hl. m. Prahy.

pokračování

[29] Kompetenční spor nezakládá bez dalšího ani fakt, že v nyní posuzované věci nastala situace opačná, neboť pozemkový úřad i soud dospěly k závěru o existenci své věcné příslušnosti (a tedy i pravomoci) rozhodnout o uplatněných nárocích věcně; pozemkový úřad má za to, že nárokováná nemovitost je nemovitostí *zemědělskou*, zatímco soud dospěl k závěru, že jde o *nezemědělskou* nemovitost (což se logicky vzájemně vylučuje). Soud sice v probíhajícím soudním řízení vychází z dříve vydaného správního rozhodnutí (§ 135 odst. 2 *in fine* s. ř. s.), avšak pouze z jeho *výroku* (což by bylo v dané věci významné u vyhovujícího správního rozhodnutí, neboť to by mělo dopad i na věcnou legitimaci žalobce v soudním řízení), není však vázán (nevychází z nich) *důvody*, na kterých správní orgán své zamítavé rozhodnutí vystavěl, není-li důsledkem jejich odlišného posouzení *denegatio iustitiae*.

[30] V nyní posuzované věci je proto soud v řízení o nahrazení projevu vůle povinné osoby podle části třetí o. s. ř. oprávněn posoudit povahu nárokových nemovitostí zcela autonomně. Dospěje-li tedy k závěru, že předmětné nemovitosti jsou nemovitostmi *nezemědělskými* (tzn., že má pravomoc věcně o žalobě rozhodnout), nedostává se tím do pozitivního kompetenčního sporu s pozemkovým úřadem, respektive jím vydaným (pravomocným) rozhodnutím. Jinak řečeno, v nyní posuzované věci soud nemusí vycházet z toho, že nárokové nemovitosti jsou *zemědělskými* nemovitostmi (jejichž vydání pouze brání zákonná překážka), je nucen respektovat pouze to, zda ve správním řízení byly nemovitosti vydány či nikoliv. Nejde tak o situaci, kdy by oprávněné osobě reálně hrozilo odepření spravedlnosti (*denagatio iustitiae*), tedy o situaci, kdy by správní orgán zamítl žádost o vydání nemovitostí s odůvodněním, že jde o pozemky *nezemědělské* a soud by měl naopak za to, že nemůže žalobě vyhovět pro to, že jde o pozemky *zemědělské*; pouze v takovém případě by bylo oprávněné osobě upřeno věcné posouzení „vydatelnosti“ nárokových nemovitostí, neboť oba závěry jsou ve vzájemném rozporu.

[31] Zvláštní senát si je vědom, že ve věci posuzované již výše zmíněným usnesením čj. Konf 2/2023-20 Okresní soud v Uherském Hradišti v rozsudku, jímž zčásti zamítl žalobu podanou ve smyslu § 10 odst. 4 ZMV, výslovně uvedl, že daný pozemek je *nezemědělskou* nemovitostí. Oproti tomu v nynější věci Okresní soud v Kroměříži nejprve rozsudkem ze dne 2. 5. 2017 žalobu v části týkající se dotčených pozemků zamítl s odkazem na předchozí rozhodnutí pozemkového úřadu a na § 8 odst. 1 písm. a) ZMV a následně usnesením ze dne 6. 11. 2020 řízení zastavil a postoupil věc pozemkovému úřadu, neboť dospěl k závěru, že dotčené pozemky jsou *zemědělskými* nemovitostmi (obě zmíněná rozhodnutí Okresního soudu v Kroměříži byla zrušena Krajským soudem v Brně – pobočkou ve Zlíně; viz výše odstavec [6] tohoto usnesení). Okresní soud v Kroměříži nicméně nakonec rovněž dospěl k závěru, že nárokové nemovitosti jsou nemovitostmi *nezemědělskými*, jak je patrné z návrhu na zahájení řízení o kompetenčním sporu. Ani v nyní posuzované věci tudíž oprávněné osobě nehrozí odepření spravedlnosti a zvláštní senát tak neshledal důvod pro odchýlení se od závěrů usnesení čj. Konf 2/2023-20.

[32] Konečně, zvláštní senát dodává, že si je vědom svého usnesení ze dne 14. 9. 2021, čj. Konf 24/2019-16, v němž v typově obdobné věci shledal existenci pozitivního kompetenčního sporu a věcně se návrhem na rozhodnutí kompetenčního sporu zabýval. Tehdy projednávaná věc byla nicméně značně specifická tím, že byla skutkově jednoduchá a skutečnosti rozhodné pro posouzení charakteru pozemků vyplývaly již ze správního a soudního spisu předložených zvláštnímu senátu. To vedlo zvláštní senát k tomu, že v zájmu rychlého „zprůchodnění“ věci sám uvážil o povaze nárokových pozemků, což mu

umožnilo určit, ve kterém řízení má být o uplatněném nároku věcně rozhodnuto. Většina případů týkajících se restitucí majetku (včetně nyní posuzované věci) je však komplikovaná, spory se vedou mnoho let i po více „liniích“ a pouze z listin obsažených ve správním či soudním spisu nelze jednoznačně určit, o jaký typ pozemku se jedná. V možnostech zvláštního senátu ovšem není provádět rozsáhlé dokazování za účelem zjištění charakteru pozemků; není to ostatně ani jeho úkolem. Tím by zvláštní senát mimo jiné do značné míry předjímal následné rozhodnutí věcně příslušného orgánu (soudu, respektive pozemkového úřadu). Posouzením, zda se jedná o zemědělský či nezemědělský pozemek, by totiž zodpověděl základní otázku relevantní pro posouzení splnění podmínek pro vydání nárokovaného pozemku v následném správním či soudním řízení; věcně příslušnému orgánu by pak zbylo již jen posoudit, zda není dána některá ze zákonem předvídaných překážek pro jeho vydání. Zvláštnímu senátu nicméně dle zákona č. 131/2002 Sb. náleží pouze autoritativně určit, která strana kompetenčního sporu má věc projednat a rozhodnout. Určí tedy jen procesní rámec, ve kterém bude věc meritorně projednána a žádným způsobem nepředjímá, jak má být rozhodnuto o věcném základu sporu (srov. usnesení zvláštního senátu ze dne 20. 4. 2021, čj. Konf 29/2019-18, č. 4205/2021 Sb. NSS). Zmiňovaným usnesením tedy zvláštní senát poněkud vykročil mimo výše popsany procesní rámec kompetenčního sporu a tento postup by proto neměl být v dalších věcech následován.

[33] Vzhledem k uvedeným skutečnostem je zřejmé, že tvrzený pozitivní kompetenční spor neexistuje. Zvláštnímu senátu nezbylo, než návrh na zahájení řízení o kompetenčním sporu odmítnout [§ 4 zákona č. 131/2002 Sb., a § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s.].

P o u č e n í: Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 31. července 2024

Mgr. Radovan Havelec
předseda zvláštního
senátu